

Anonimizētā versija

Tulkojums

C-511/22 – 1

Lieta C-511/22

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu

Iesniegšanas datums:

2022. gada 29. jūlijs

Iesniedzējtiesa:

Landgericht Frankfurt am Main (Vācija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2022. gada 9. jūnijs

Prasītājs un apelācijas sūdzības iesniedzējs:

AQ

Atbildētājs un atbildētājs apelācijas tiesvedībā:

trendtours Touristik GmbH

Landgericht Frankfurt am Main [Frankfurtes pie Mainas apgabaltiesa]

[..]

Lēmums

Lietā

AQ, [..] 48167 Minstere,

prasītājs un apelācijas sūdzības iesniedzējs

[..]

pret

Trendtours Touristik GmbH [..], 65830 Kriftel,

atbildētājs un atbildētājs apelācijas tiesvedībā,

[..]

Landgericht Frankfurt am Main 24. civillietu palāta

[..]

2022. gada 9. jūnijā nolēma:

- I. Eiropas Savienības Tiesai atbilstoši Līguma par Eiropas Savienības darbību 267. panta otrajai daļai [..] prejudiciāla nolēmuma sniegšanai tiek uzdoti šādi jautājumi par Savienības tiesību interpretāciju:
 1. Vai Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2015/2302 (2015. gada 25. novembris) par kompleksiem ceļojumiem un saistītiem ceļojumu pakalpojumiem, ar ko groza Regulu (EK) Nr. 2006/2004 un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2011/83/ES un atceļ Padomes Direktīvu 90/314/EEK (turpmāk tekstā – “Komplekso ceļojumu direktīva”), 12. panta 2. punkta pirmais teikums ir jāinterpretē tādējādi, ka tajā līdztekus Komplekso ceļojumu direktīvas 12. panta 1. punktam ir paredzētas līguma izbeigšanas papildu tiesības, kuru tiesiskās sekas tiek piemērotas tikai tad, ja ceļotājs uz tām norāda savā paziņojumā par līguma izbeigšanu?
 2. Vai Komplekso ceļojumu direktīvas 12. panta 2. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka pienākums maksāt līguma izbeigšanas maksu netiek atcelts, ja ceļotājs savā paziņojumā par kompleksā ceļojuma līguma izbeigšanu nenorāda nekādu iemeslu vai norāda iemeslu, kas nav saistīts ar nenovēršamiem un ārkārtas apstākļiem?
- II. Tiesvedība tiek apturēta.

Pamatojums:

I.

Strīda pamatā ir šādi faktiskie apstākļi:

Prasītājs 2019. gada 21. augustā rezervēja pie atbildētāja, kurš darbojas kā ceļojumu organizators, sev un savai sievai komplekso ceļojumu ar nosaukumu “Italien pur in Rom & Sorrent”, kam bija jānotiek laikā no 2020. gada 30. marta līdz 2020. gada 6. aprīlim. Ceļojuma cena bija 1886,00 EUR. Prasītājs pēc atbildētāja pieprasījuma veica avansa maksājumu 325,00 EUR apmērā.

2020. gada 27. februāra vēstulē prasītājs paziņoja par kompleksā ceļojuma līguma izbeigšanu. Šajā vēstulē prasītājs kā līguma pārtraukšanas iemeslu norādīja savu tuvākajā laikā gaidāmo ārstēšanos slimnīcā. Viņš paziņoja, ka ir gatavs samaksāt atbildētājam kompensāciju par līguma izbeigšanu 25 % apmērā no ceļojuma cenas, proti, 466,50 EUR, ieskaitot tajā veikto avansa maksājumu. Šajā vēstulē viņš norādīja, ka saskaņā ar atbildētāja ceļojumu nosacījumiem patur tiesības

“izvirzīt pretprasījumus gadījumā, ja īpašu apstākļu, kas saistīti ar pašlaik Itālijā vai Vācijā izplatošos koronavīrusu, vai citu iemeslu dēļ ceļojuma pakalpojums tik un tā nevarētu tikt sniegts vai nebūtu iespējams to sākt”. Prasītājs samaksāja atbildētājam starpību starp viņa veikto avansa maksājumu [un kompensāciju].

Pēc atbildētāja pieprasījuma, kas sev pienākošos kompensāciju par līguma izbeigšanu aprēķināja kopumā 471,50 EUR apmērā, prasītājs samaksāja atbildētājam vēl 5,00 EUR.

Pēc tam prasītājs atcēla tā organizēto ceļojumu “Italien pur in Rom & Sorrent” koronavīrusa pandēmijas dēļ.

2020. gada 21. marta vēstulē prasītājs lūdza atmaksāt atbildētājam veiktos maksājumus kopumā 471,50 EUR apmērā.

Atbildētājs atteicās veikt atmaksu.

Prasītājs uzskata, ka atbildētājam ir pienākums atmaksāt viņa veiktos maksājumus, jo tas faktiski nav sniedzis kompleksā ceļojuma pakalpojumu.

Atbildētājs uzskata, ka prasītājs ir izbeidzis kompleksā ceļojuma līgumu sakarā ar savu ārstēšanos slimnīcā un ka atbildētājam tāpēc ir tiesības aprēķināt nolīgto kompensāciju par līguma izbeigšanu. Vēlāk izveidojušies apstākļi vairs nevar izmainīt tiesības uz līguma izbeigšanas maksu.

Pirmajā instancē *Amtsgericht Frankfurt am Main* [Frankfurtes pie Mainas pirmās instances tiesa] noraidīja prasītāja prasību. Prasītāja paziņojums par līguma izbeigšanu ir radījis atbildētāja tiesības saņemt kompensāciju par līguma izbeigšanu, ko drīkst segt ar prasītāja atmaksas prasījumu. *BGB* [Vācijas Civillkodeksa] 651.h panta 3. punkts nav piemērojams, jo paziņojuma par līguma izbeigšanu brīdī vēl nebija izveidojušies apstākļi, kas norādītu uz nenovēršamu un ārkārtas apstākļu pastāvēšanu. Atbildētāja tiesības netika zaudētas *a posteriori* tāpēc, ka ceļojuma pakalpojumu neizdevās sniegt.

Prasītājs noteiktajā termiņā iesniedza apelācijas sūdzību par *Amtsgericht* spriedumu. Viņš uzskata, ka brīdī, kad viņš paziņoja par līguma izbeigšanu, pastāvēja pietiekami iemesli, lai ar prognozējošu lēmumu varētu secināt, ka ceļojuma pakalpojuma sniegšanu būtu būtiski ietekmējuši nenovēršami un ārkārtas apstākļi.

Atbildētājs, kas apstrīd prasītāja apelācijas sūdzību, cita starpā uzskata, ka prasītājs nevar atsaukties uz *BGB* 651.h panta 3. punktu, jo viņš ir atkāpies no līguma citu, personisku iemeslu dēļ, nevis sakarā ar koronavīrusa pandēmiju.

II.

Balstoties uz Vācijas tiesību normām, kas reglamentē kompleksā ceļojuma līgumu, ceļotājs saskaņā ar *BGB* 651.h panta 1. punktu var izbeigt kompleksā ceļojuma līgumu jebkurā brīdī pirms kompleksā pakalpojuma sākuma. Likums nenosaka, ka jānorāda līguma izbeigšanas iemesls.

Saskaņā ar *BGB* 651.h panta 1. punkta otro teikumu izbeigšanas tiesiskās sekas ir tādas, ka ceļojuma organizators zaudē tiesības uz ceļojuma cenas samaksu. Atbilstoši *BGB* 651.h panta 1. punkta trešajam teikumam ceļojuma organizators var pieprasīt samērīgu kompensāciju, ko tas atbilstoši *BGB* 651.h panta 2. punktam drīkst noteikt arī Vispārīgajos darījumu nosacījumos. Tomēr saskaņā ar *BGB* 651.h panta 3. punkta pirmo teikumu ceļojuma organizators nevar pieprasīt kompensāciju par līguma izbeigšanu, ja galamērķa vietā vai tās tiešā tuvumā ir izveidojušies nenovēršami un ārkārtas apstākļi, kas būtiski ietekmē kompleksā pakalpojuma sniegšanu.

Šādi nenovēršami un ārkārtas apstākļi, kas būtiski ietekmē ceļojuma pakalpojuma sniegšanu, galamērķa vietā pastāvēja, jo ceļojuma pakalpojumu nevarēja sniegt sakarā ar koronavīrusa pandēmiju, kas ir nenovēršams un ārkārtas apstākļis.

Saskaņā ar *BGB* 651.h panta 1. un 3. punktā ietverto Vācijas tiesību normu formulējumu atbildētājs nevar pieprasīt kompensāciju par līguma izbeigšanu, jo *BGB* 651.h panta 3. punkts paredz sasaisti ar faktiskajiem apstākļiem nolīgta ceļojuma laikā. Vācijas tiesu judikatūrā un ceļojumu jomas tiesību doktrīnā pārstāvētais uzskats, ka jautājums par nenovēršamiem un ārkārtas apstākļiem ir atkarīgs no prognozes brīdī, kad paziņots par līguma izbeigšanu, pamatojoties uz *ex ante* vērtējumu (skat. arī *OLG Hamm* [Federālās zemes Augstākās tiesas Hammā] spriedumu, 2021. gada 30. augusts, 22 U 33/21, *BeckRS* 2021, 24178; *AG Düsseldorf* [Diseldorfas pirmās instances tiesas] spriedumu, 2021. gada 8. februāris, 37 C 471/20, *NJW-RR* 2021, 930; *AG Frankfurt* [Frankfurtes pirmās instances tiesas] spriedumu, 2020. gada 11. augusts, 32 C 2136/20, *juris*, 38. punkts; *AG München* [Minhenes pirmās instances tiesas] spriedumu, 2020. gada 27. oktobris, 159 C 13380/20, *juris*, 19. punkts; *LG Kassel* [Kaseles apgabaltiesas] spriedumu, 2021. gada 2. novembris, 5 O 459/21, 35. punkts, *juris*; [..], Vācijas likuma tekstā neatspoguļojas. Jautājums par to, vai *BGB* 651.h panta 3. punkta formulējums atbilst Komplekso ceļojumu direktīvas 12. panta 2. punkta regulējumam, vai arī tas ir jāinterpretē saskaņā ar direktīvu, ir uzdots Tiesai lietā, kas reģistrēta ar numuru C-776/21.

Tomēr nav skaidrs, vai prasītājs nevar atsaukties uz *BGB* 651.h panta 3. punktu tādēļ, ka viņš ir izbeidzis līgumu tāda iemesla dēļ, kas ir saistīts ar viņa personu un nav nenovēršams un ārkārtas apstākļis *BGB* 651.h panta 3. punkta izpratnē.

Pamatlietā prasītājs līguma izbeigšanu pamatoja ar ārstēšanos slimnīcā. Tiesību rezervēšana gadījumam, ja ceļojuma pakalpojumu nav iespējams sniegt koronavīrusa dēļ, saskaņā ar vēstules tekstu nebija noteicoša attiecībā uz līguma

izbeigšanu, bet tās mērķis bija tikai nodrošināt tiesības uz atmaksu, kuras prasītājs uzskatīja vienīgi par iespējamām, nevis garantētām.

Saskaņā ar *BGB* 651.h pantā ietverto likuma formulējumu *BGB* 651.h panta 1. punkts piešķir ceļotājam tiesības izbeigt līgumu, kuras izraisa tādas tiesiskās sekas, kādas paredz šī likuma 651.h panta 1. punkta trešais teikums kopsakarā ar 2. punktu (kompensācijas par līguma izbeigšanu maksāšanu) vai *BGB* 651.h panta 3. punkts (kompensācijas par līguma izbeigšanu nemaksāšanu). Tas, vai ceļotājs ir vai nav norādījis līguma izbeigšanas iemeslu, neietekmē tiesisko segu iestāšanos, un tāpēc arī šajā gadījumā, ņemot vērā vēstulē par līguma izbeigšanu norādīto iemeslu, kompensācija par līguma izbeigšanu nav jāmaksā, jo ceļojuma pakalpojumu nevarēja sniegt nenovēršamu un ārkārtas apstākļu dēļ.

Taču nav skaidrs, vai Komplekso ceļojumu direktīvas 12. panta 1. un 2. punkta noteikumi ietver atšķirīgu regulējumu.

Komplekso ceļojumu direktīvas 12. panta 1. punkts reglamentē ceļotāja tiesības izbeigt līgumu jebkurā brīdī pirms kompleksā pakalpojuma sākuma, kas tomēr rada pamatu Komplekso ceļojumu direktīvas 12. panta 1. punkta otrajā teikumā paredzētajai kompensācijai par līguma izbeigšanu. Savukārt Komplekso ceļojumu direktīvas 12. panta 2. punkts reglamentē citu līguma izbeigšanas tiesību gadījumu, kurā kompensācija par līguma izbeigšanu nav jāmaksā, jo ceļotājam ir tiesības saņemt ceļojuma cenas atmaksu pilnā apmērā, proti, gadījumu, kad nenovēršami un ārkārtas apstākļi būtiski ietekmē kompleksā pakalpojuma sniegšanu [...]. Formulējums “neatkarīgi no 1. punkta, ceļotājam ir tiesības [...]” varētu ļaut secināt, ka Komplekso ceļojumu direktīvas 12. pants reglamentē divu veidu līguma izbeigšanas tiesības, kurām ir atšķirīgi nosacījumi un atšķirīgas tiesiskās sekas. Ja pieņem, ka pastāv divu savstarpēji atšķirīgu veidu līguma izbeigšanas tiesības, ir nepieciešams, lai ceļotājs, paziņojot par līguma izbeigšanu, liktu noprast, kura veida līguma izbeigšanas tiesības viņš vēlas izmantot, it īpaši viņam ir jānorāda nenovēršami un ārkārtas apstākļi, ja viņš vēlas, lai iestājas Komplekso ceļojumu direktīvas 12. panta 2. punktā minētās tiesiskās sekas. Šī ceļotāja paziņojumam izvirzītā prasība var izrietēt no fakta, ka Komplekso ceļojumu direktīvas 12. panta 2. punkta pirmajā teikumā līguma izbeigšanas tiesības ir pakļautas zināmiem nosacījumiem (“[...] izbeigt [...], ja [...]”). Šī prasība var izrietēt arī no Komplekso ceļojumu direktīvas 12. panta 2. punkta otrā teikuma formulējuma, saskaņā ar kuru, “ja kompleksā ceļojuma līgums tiek izbeigts saskaņā ar šo punktu,” ceļotājam ir tiesības uz visu par komplekso pakalpojumu veikto maksājumu atmaksu pilnā apmērā. Formulējums ir vērsts uz to, lai minētās tiesiskās sekas iestātos tikai tad, ja ceļotājs norāda uz šo punktu, jo viņam ir iespēja izvēlēties, vai viņš izmanto Komplekso ceļojumu direktīvas 12. panta 1. punktā vai Komplekso ceļojumu direktīvas 12. panta 2. punktā paredzētās līguma izbeigšanas tiesības. Turpretī šie formulējumi neļauj secināt, ka strīda gadījumā tiesai ir pienākums noteikt, vai paziņojuma pamatā esošās līguma izbeigšanas tiesības izriet no Komplekso ceļojumu direktīvas 12. panta 1. punkta vai 12. panta 2. punkta, un tādējādi līguma izbeigšana, par kuru ir paziņots,

nenorādot uz nenovēršamiem un ārkārtas apstākļiem, izraisa tiesiskās sekas, kādas paredz Komplekso ceļojumu direktīvas 12. panta 1. punkts (un nevis 2. punkts).

Pamatlietas gadījumā šādas interpretācijas sekas būtu tādas, ka līguma izbeigšanas maksa saskaņā ar Komplekso ceļojumu direktīvas 12. panta 1. punkta otro teikumu būtu jāmaksā pat tad, ja koronavīrusa ceļojuma pakalpojumu nevarēja sniegt, jo prasītājs savā paziņojumā par līguma izbeigšanu ir norādījis citu iemeslu.

Šādas Komplekso ceļojumu direktīvas 12. panta 1. un 2. punkta interpretācijas gadījumā arī *BGB* 651.h panta 1. un 3. punkta noteikumi būtu jāinterpretē atbilstoši direktīvai, jo Komplekso ceļojumu direktīvai ir pilnībā saskaņojošs spēks (Komplekso ceļojumu direktīvas 4. pants).

[..] [Tiesvedības apturēšana]